

beato iohāne euāgelista quo ad leiuntā qđ cōtin-
git: tū qđ vt dicit qđā nō fuit martyr nisi animo
tū ppter festū scī stephani qđ est i. vigilia festi ei?
In vlgilijs apostolorū dī epla. Bndictō domi-
ni sup caput ei? puerbi. xv. c. r. eccle. xlv. c. Item
illa. Per man? aut apłorū fiebāt signa r. pdigia
act. v. c. Et euāgelistū Ego suz vltis hā lo. xv. in fe-
stis hō apłor dī epla. Jā nō estis hospites r. ad-
uene ephe. v. c. Itē hī sūt vīri misericordie eccle.
xliv. c. Itē illa Scdm? qm̄ diligētib? deū ro. viij. c.
Itē illa Bndict? de? r. pī dñi nři ihu xpi ephe. l.
Itē illa Spectaculū scī sum? ad corinth. iij. c. Itē
illa Unctiōis vepz data ē ad ephe. iij. Item illa
Ego vos elegi ioh. xv. Itē illd Venite ad me oēs
q laboratis mar. xi. c. Euāgelistū hō Doc ē pceptū
meū vt diligatis inicē rē. lo. xv. c. r. illd Doc mā-
do vobis qđ ē ibidē. Itē illd Ecce ego mitto vos
math. x. c. Itē illd Scā ē cōtētio iē discipulos ihu
luce xxi. c. Itē illud Designauit dñs r. alios luce
v. c. r. illud Ego sum vltis hā ioh. xv. c. Itē illd Di-
xit symon petr? mathe. xix. c. postcōio Amē dico
vobis q vobis q re. math. xix. ca. Itē illa Uos q se-
cuti estis me que ē ibidē. Et nota q tres apłi
legunt tñ viui fuisse rome. s. petr? r. paulus r. io-
hannes: r. tres euāgeliste. s. iohānes marc? r. lu-
cas. **N**otāduz ē etiā apłos sine xpi discipulos
nō lō tñ fuisse passos: qđ pđicabāt de xpo: s. ga-
līsum veltatū alebant sine romanorū aucte: qđ
ipsi pbibuerāt. Ecclesia olim statuit fieri cōiter fe-
rum de oib? apłis i kalē. mai: vt dcm̄ est in. vi.
pte sub festo apostolorum philippi r. iacobi.

De euangelis. Rubrica.

Post apostolos: eccle venerat ēt
euāgelistas q nō tñ pđicauē-
rūt sed etiā euāgelia scripserūt: legitur
enī i gen. iij. c. q fluui? egrediebatur
de loco voluptatis ad irrigādū paradīsum q diui-
dit i quorū capita. s. physon: geon: tygrin r. eufra-
ten. Sane allegorice fluui? ille euangelica pđica-
tio ē q a xpo pcedit: a q generaliter oīs voluptas
emanat. Venite inquit ad me oēs q laboratis r.
onerati estis: r. ego reficiā vos: r. iuenietis requi-
em aiab? vestris. Jugū enī meū suauē ē: r. onus
meū leue: gustate r. vidite qm̄ suauis est dñs be-
atus vir q sperat i eo. Recte autē hec pđicatio
fluuiū cōparat: tū q reficit abluat r. fecundat: tum
q fluui? dī aq fluens: r. ut salomon ait. Aqua p
funda hba ex ore vīri r. torrens iundās est fons
sapie q tā lōge lateqz diffluit ut mūdū repleat:
r. vniuersus: iux illud Eūtes i vniuersus mūdū
rē. quapropter i oēm terrā exiuit fons? eoz: r. i fi-
nes orbis terre hba eoz: Doc irrigat paradīsum
l. secundat eccleam: iux qđ dicit apłs Ego plātaui
apolo rigauit: de? aut ieremētū dedite. Dic ē enī
fons hortorū putens aquarū vltimū q fluuit de li-
bano. Fluui? aut iē i quorū capita diuidūt: qđ p

dicatio ihesu xpi in quorū euāgelia diuidūt. nam
licet scripserūt multa euāgelia: qđ luca testante:
multi conati sunt ordinare narrationem rez: que
i nobis completa sunt: tamē non nisi quatuor re-
cepta sunt ab ecclesia: videlz Mathel: Marce:
Luce: r. iohānis quod vltqz factus est quadru-
plici ratione. Primo ad ostēdendum duorū testa-
mentorum concordā: sicut enī i veteri testamēto
vnus fuit legislator. s. Moyses quatuor maiores
pphete. s. Isaias: Hieremias: Ezechiel r. daniel:
r. duodecim minores pphete r. multi sapientes:
scilicet iob: Dauid: Salomon: r. ihesus sirach:
ita r. in nouo testamēto vnus fuit legislator scilz
christus: r. quatuor euāgeliste: r. duodeci aposto-
li: r. alij multi doctores: ut Hieronim?: Augusti-
nus: Ambrosi? r. Gregori?: ut p hoc ostendat: ga-
rota cōtinet i medio rote: r. duo cherubin sese re-
cipiūt versis vultib? i ppitatorijū. Secundo p
ministerio quadrige aminadab: qua sponsa i can-
tice dicit: Anima mea turbata est ppter quadri-
gas aminadab. Aminadab enī interpretat sponta-
neus dñi: hic est xps q factus est homo oblatus
est: qđ ipse voluit. huius quadriga est euangelica
doctrina per quā eius fama p mūdū vebit vni-
uersum: cui? quatuor rote sunt dicti quatuor euā-
geliste ppter banc quadrigā spōsa id est ecclesia
salubri dolore turbat ad penitentiaz. Tercio ad
designandū liberationē generis humani a morte
quadrificata. i. a trāsgressione quadruplici. pma
trāsgressio fuit mandati in paradiso. secunda le-
gis naturalis. tertia legis scripte. quarta euāgelij
vel potius peccatū frugalitatis p impotentia sim-
plicitatis per ignorātiā securitatis per negligen-
tiam malignitatis per inuidiā. his enī quatuor
modis peccandi anima moletur r. separat a deo.
Quarto pro ministerio forme quadrige sicut enī
in ceteras formas quadratum. Sic inter ceteras
doctrinas euangelium solidius r. stabilius perfe-
uerat. nam illud vndique stat. r. ideo legitur apo-
ca. xxi. cap. q ciuitas in quadra posita est. r. istud
propter stabilitatem appellatur eternum: per cu-
lus gratiam homo quadratur in moribus. Et in
virtutibus solidatur. Ceterum istorum potius
q aliorū euāgelia recepta sunt. tum q ipsi vlli-
gentius r. aptius historiam euangelicā descripse-
runt. tum quia licet aliquando varia seu diuersa
nuncq tamen contraria seu aduersa scripserunt.
tum quia ista quatuor animalium figuras in vi-
sione. ioan. r. ezechi. prefigurati fuerunt ezechiel.
primo. c. Matheus per hominē. eo q eius inten-
tio precipue circa scribendam xpi humanitatem
versatur. Unde eius liber ab humana christi na-
tura sumit exordium. Liber inquit generationis
ihesu christi r. cetera. Marcus per leonem in de-
serto rugientem: eo q eius intentio precipue cir-
ca describendam eius resurrectionem consistit.
Unde eius euangelium antomafice in vte resur-
rectionis legitur. Dicit autē q leo rugitu maxio

tertio die suos excitat cathulos: ita et de patre in me-
sa potentia sua filium suum tertio die suscitavit. unde
et marcus ab exclamatione incipit. scilicet a predicatione
iohannis in deserto clamantis et dicentis. vox cla-
mantis in deserto. Et scias quod marcus fuit logo naso
subducto supercilio. pulcher oculis. calvus. barba
prolixa. habitudinis optime. etatis medie. canos
asperfus. Lucas per vitulum: eo quod precipue circa de-
scribendam christi passionem eius intentio versatur
in qua christus se obrulit ostiam deo patri: idcirco ipse sa-
cerdos et ostia. Ultimus. n. erat ostia sacerdotalis
unde a sacerdotio incipit dicens. Fuit in diebus
herodis regis iudee sacerdos quidam etc. Iohannes
per aquilam: quia ceteris cum domino gradiens ipse
in celum ad describendam christi divinitatem vola-
vit dicens. In principio erat. de hoc dictum est in p-
ma parte sub tit. de picturis. De siquidem quatuor pri-
cipales intentiones designate sunt per figuras illorum
quatuor animalium. quorum quodlibet secundum visionem
ezechielis quatuor habet facies quoniam omnes de sin-
gulis agunt: licet quidam principaliter de quibusdam
presertim cum omnes agant de christo cui quatuor ille fi-
gure conveniunt. fuit namque homo nascendo. vitulus
moriendo. leo resurgendo. aquila ascendendo. Que-
rit melius intelligas: imagina aliquod animal ha-
bens caput quadratum. et in qualibet superficie ima-
gina unam faciem: vis a parte anteriori faciem hominis
a dextris. faciem leonis a sinistris. faciem vituli a
parte posteriori. faciem aquile a superiori. Quia
hoc facies aquile super alas eminebat propter colli-
longi productionem: idcirco dicitur quod erat desuper. Quodlibet
etiam horum habebat quatuor alas. de pe. vi. u. pe-
nata. finge. n. quodlibet animal quasi quadratum
in quadrato sunt quatuor anguli. et in quolibet an-
gulo erat una ala. porro hi quatuor significati sunt
per predicta quatuor flumina. per phison iohannes
per geon matheus. per tygrin mare. per eufraten
lucas. Sicut. n. clare probat innocentius tertius de e-
uangelistis in sermone: sunt etiam significati per quatuor
annulos arche qui aurei et rotundi erant. In auro
claritas. In rotunditate que initio caret et fine: desi-
gnat eternitas. ipsi. n. eternam christi claritatem et
claram eternitatem describunt: per duos annulos a sin-
istris duo euangeliste. scilicet matheus et iohannes qui ab
ipso christo fuerunt edocti significant. Quidam tamen
per duos annulos a sinistris matheum et iohannem quod ad
huc passibili et mortali adhaerent accipiunt. per duos
a dextris marcum et lucam: qui post ascensionem eius facti
facto immortali et impassibili adhaerent accipiunt
per sinistram. n. mortalitas. per dextram immortalitas
designat. secundum illud Irena eius sub capite meo: et de
extra illius amplexabit me. Et propter hanc causam in pi-
cturis ecclesiarum paulus ad dextram et petrus ad sini-
stram statuunt saluatoris. et in bulla papali caput
pauli a dextris crucis et caput petri a sinistris.
Sane in quibusdam ecclesiis antiphona ad magni-
ficat eius officio est. Ecce ego iohannes vidi hosti-
um apertum in celo etc. apoc. iij. Per horas autem

de caplin. In medio ecclesie aperuit os eius. eccle.
xv. c. et illud Libavit illum dominus panem vite et in-
tellectus. ibidem. et illud iocunditate et exaltationes
thesaurificavit. quod est ibidem. Omnia responsoria supra
sunt de ezechiel. Primum est de visione dei. scilicet vidi co-
lucos etc. In laudibus hoc habet de ministerio
predicationis eorum. dilecti deo et hominibus etc. ec-
cle. xlv. c. Introitus misse proprie est Os iusti
meditabitur sapientiam. Tamen iohannes euangelista huius
introitus proprius propter privilegium amoris et dignita-
tis vis In medio ecclesie aperuit os eius etc. quia
ipse non tantum fuit euangelista: sed etiam propheta: quod
patet in principio libri apoc. ubi dicitur. Beatus vir qui le-
git et qui audit verba prophetie huius: et servat ea que in
ea scripta sunt. Notandum tamen est quod iste introitus
propter privilegium predicationis secundario competit
Augustino Gregorio: et alijs expositioribus. Episto-
la in quibusdam ecclesiis est de figura quatuor
animalium. Ecce ego iohannes vidi hostium apertum
apoc. iij. c. Alle ecclesie dicunt illa ezechiel. i. c. Simi-
litudo vultus etc. Responsorium est. Beatus vir qui
timet dominum etc. versus est. Potens in terra erit seme-
 eius etc. quod intelligitur de semine christi dei et bonorum
operum. Sequitur generatio rectorum benedicta: quia
euangeliste generant filios dei qui benedicuntur.
Alleluia in quibusdam ecclesiis est. Ad syon dicet
ecce assum. et hierusalem euangelistam dabo. isa. xlii. c.
In alijs hoc ecclesie dicitur alleluia. Beatus vir. Eu-
angelium est Designavit dominus et alios septua-
gintaduos discipulos. luce. x. c. et sequitur. Et dice-
bat illis. messis quidam multa operarii vero pauci
xx. vi. in nouo. Offertorium est. Posuisti domine su-
per caput etc. Postcommunio est Magna est gloria
eius in salutari etc.

De martyribus.

Rubrica.

Martyr grece dicitur testis latine. ma-
tyres enim testes sunt: quod
christus passus est pro omnibus et ipsi pro christo
Sane beatus laurentius inter martyres
vigiliam huius octavam putat sub eius festo dictum est. omnes
n. martyres singulares habent communia officia exceptis
stephano. laurentio. iohanne baptista. et alijs quibusdam
et introitus ad missas. Gloria et honore coronasti
eum domine. vel sapientia sanctorum. eccle. xliij. c. vel iudica
bunt sancti. sapi. iij. c. vel Sacerdotes dei. daniel. iij. vi.
letabitur iustus. Hi tamen in paschali tempore habent aliud
officium eo quod in illo tempore oportet quod frequenter repe-
tae alleluia propter gaudium resurrectionis: et tunc est in-
troitus. Protexisti me a conventu malignantium etc. et
quia corona debet eis tanquam victoribus: ideo sepe fit
metio de corona. unde stephanus interpretatur coronatus
Episto- hoc quod dicitur per unum martyrem. Iustus cor suus
eccle. xxxix. c. quoniam illa. Beatus homo qui invenit sapientiam. p-
uer iij. c. quoniam illa. Iustus si morte preoccu. que est
ibidem. iij. capitulo. quandoque illa Beatus vir qui
in sapientia. eccle. xliij. capitulo. et. xv. quandoque illa